

# THE PALIVERSE PROJECT

*Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα*

## Σχόλια (Aṭṭhakathā)

Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια (Sutta Piṭaka -  
Aṭṭhakathā)

5. Η συλλογή των μικρών κειμένων (5. Khuddaka Nikāya -  
Aṭṭhakathā)

10. Σχόλια για τις ιστορίες προηγούμενων ζωών 1 - των  
πρεσβυτέρων μοναχών (10. Apadāna-aṭṭhakathā-1)

3. Το κεφάλαιο για τον Σουμπχούτι (3. Subhūtivaggo)



PaliVerse

## 5. Η συλλογή των μικρών κειμένων

### 10. Σχόλια για τις ιστορίες προηγούμενων ζωών 1 - των πρεσβυτέρων μοναχών

## 3. Subhūtivaggo

### 1. Subhūtittheraapadānavañṇanā

Himavantassāvidūretiādikaṃ āyasmato subhūtittherassa apadānaṃ. Ayampi purimabuddhesu katādhikāro tattha tattha bhava vivaṭṭūpanissayaṇi puññāni upacinanto ito kappasatasahassamatthake anuppanneyeva padumuttare bhagavati lokanāthe haṃsavatīnagare aññatarassa brāhmaṇamahāsālassa ekaputtako hutvā nibbatti, tassa nandamāṇavoti nāmaṃ akaṃsu. So vayappatto tayo vede uggaṇhitvā tattha sāraṃ apassanto attano parivārabhūtehi catucattālīsāya māṇavasahashehi saddhiṃ pabbatapāde isipabbajjaṃ pabbajitvā aṭṭha samāpattiyo pañcābhiññāyo ca nibbattesī. Antevāsikānampi kammaṭṭhānaṃ ācikkhi. Tepi nacirasseva jhānalābhino ahesuṃ.

Tena ca samayena padumuttaro bhagavā loke uppajjitvā haṃsavatīnagaraṃ upanissāya viharanto ekadivasaṃ paccūsasamaye lokaṃ volokento nandatāpasassa antevāsikajaṭilānaṃ arahattūpanissayaṃ, nandatāpasassa ca dvīhaṅgehi samannāgatassa sāvakatṭhānantarassa patthanaṃ disvā pātova sarīrapaṭijaggaṇaṃ katvā pubbaṇhasamaye pattacīvaramādāya aññaṃ kañci anāmantetvā siho viya ekacaro nandatāpasassa antevāsikesu phalāphalatthāya gatesu “buddhabhāvaṃ me jānātū”ti passantasseva nandatāpasassa ākāso otaritvā pathaviyaṃ patitṭhāsī. Nandatāpasō buddhānubhāvañceva lakkhaṇapāripūriṇca disvā lakkhaṇamante sammāsītva “imehi lakkhaṇehi samannāgato nāma agāraṃ ajjhāvasanto rājā hoti cakkavattī, pabbajanto loke vivaṭacchedo sabbaññū buddho hoti, ayaṃ purisājānīyo nissamsayaṃ buddho”ti ñatvā paccuggamaṇaṃ katvā pañcapatitṭhitena vanditvā āsanaṃ paññāpetvā adāsī. Nisīdi bhagavā paññatte āsane. Nandatāpasopi attano anucchavikaṃ āsanaṃ gahetvā ekamantaṃ nisīdi. Tasmīṃ samaye catucattālīsahassajaṭilā paṇītapapaṇītāni ojavantāni phalāphalāni gahetvā ācariyassa santikaṃ sampattā buddhānañceva ācariyassa ca nisinnākāraṃ oloketvā āhaṃsu - “ācariya, mayaṃ ‘imasmīṃ loke tumhehi mahantataro natthī’ti vicarāma, ayaṃ pana puriso tumhehi mahantataro maññe”ti. Nandatāpasō - “tātā, kiṃ vadetha, tumhe sāsapena saddhiṃ aṭṭhasaṭṭhiyojanasatasahassubbedhaṃ sineruṃ upametum icchatha, sabbaññubuddhena saddhiṃ mā maṃ upamitthā”ti āha. Atha te tāpasā - “sace ayaṃ orako abhavissa, na amhākaṃ ācariyo evaṃ upamaṃ āhareyya. Yāva mahāvatāyaṃ purisājānīyo”ti pādesu nipatitvā sirasā vandiṃsu. Atha te ācariyo āha - “tātā, amhākaṃ buddhānaṃ anucchaviko deyyadhammo natthi, bhagavā ca bhikkhācāraṇelāyaṃ idhāgato, tasmā mayaṃ yathābalaṃ deyyadhammaṃ dassāma, tumhehi yaṃ yaṃ paṇītaṃ phalāphalaṃ ābhatam, taṃ taṃ āharathā”ti āharāpetvā sahattheneva dhovitvā sayam tathāgatassa patte patitṭhāpesi. Satthārā phalāphale paṭiggahitamatte devatā dibbojaṃ pakkhipiṃsu. Tāpasō udakampi sayameva parissāvetvā adāsī. Tato bhojanakiccaṃ niṭṭhāpetvā nisinne satthari sabbe

antevāsike pakkositvā satthu santike sāraṇīyaṃ kathaṃ kathento nisīdi. Satthā “bhikkhusaṅgho āgacchatū”ti cintesi. Satthu cittaṃ ñatvā satasahassamattā khīṇāsavā āgantvā satthāraṃ vanditvā aṭṭhaṃsu.

Atha nandatāpaso antevāsike āmantesi - “tātā, buddhānaṃ nisinnāsanampi nīcaṃ, samaṇasatasahassassapī āsanaṃ natthi. Tumhehi ajja ulāraṃ bhagavato bhikkhusaṅghassa ca sakkāraṃ kātuṃ vaṭṭati, pabbatapādato vaṇṇagandhasampannāni pupphāni āharathā”ti āha. Acinteyyattā iddhivisayassa te muhutteneva vaṇṇagandharasasampannāni pupphāni āharitvā buddhānaṃ yojanappamāṇaṃ pupphāsaṃ paññāpesuṃ. Aggasāvakānaṃ tigāvutaṃ, sesabhikkhūnaṃ aḍḍhayaḥjanādibhedaṃ, saṅghanavakassa usabhamattaṃ paññāpesuṃ. Evaṃ paññātesu āsanesu nandatāpaso tathāgatassa purato añjaliṃ paggayha ṭhito, “bhante, amhākaṃ dīgharattaṃ hitāya sukhāya imaṃ pupphāsaṃ āruya nisīdathā”ti āha. Nisīdi bhagavā pupphāsane. Evaṃ nisinne satthari satthu ākāraṃ ñatvā bhikkhū attano attano pattāsane nisīdiṃsu. Nandatāpaso mahantaṃ pupphacchattaṃ gahetvā tathāgatassa matthake dhārento aṭṭhāsi. Satthā “tāpasānaṃ ayaṃ sakkāro mahapphalo hotū”ti nirodhasamāpattiṃ samāpajji. Satthu samāpannabhāvaṃ ñatvā bhikkhūpi samāpattiṃ samāpajjiṃsu. Tathāgate sattāhaṃ nirodhaṃ samāpajjitvā nisinne antevāsikā bhikkhācārakāle sampatte vanamūlaphalāphalaṃ paribhuñjitvā sesakāle buddhānaṃ añjaliṃ paggayha aṭṭhaṃsu. Nandatāpaso pana bhikkhācārampi agantvā pupphacchattaṃ dhārentoyeva sattāhaṃ pītisukheneva vītināmesi.

Satthā nirodhato vuṭṭhāya araṇavihāriaṅgena dakkhiṇeyyaṅgena cāti dvīhi aṅgehi samannāgataṃ ekaṃ sāvakaṃ “isigaṇassa pupphāsanānumodanaṃ karohi”ti āṇāpesi. So cakkavattirañño santikā paṭiladdhamahālābho mahāyodho viya tuṭṭhamānaso attano visaye ṭhatvā tepiṭakaṃ buddhavadānaṃ sammāsītva anumodanamakāsi. Tassa desanāvasāne satthā sayaṃ dhammaṃ desesi. Satthu desanāvasāne sabbepi catucattālīsahassatāpasā arahattaṃ pāpuṇiṃsu. Satthā - “etha bhikkhavo”ti hatthaṃ pasāresi. Tesam tāvadeva kesamassū antaradhāyiṃsu. Aṭṭha parikkhārā sarīre paṭimukkāva ahesuṃ. Te saṭṭhivassikattherā viya satthāraṃ parivārayiṃsu. Nandatāpaso pana vikkhittacittatāya visesaṃ nādhigañchi. Tassa kira araṇavihārittherassa dhammaṃ sotuṃ āradhakālato paṭṭhāya - “aho vatāhampi anāgate ekassa buddhassa sāsane iminā sāvakena laddhaguṇaṃ labheyya”nti cittaṃ udapādi. So tena vitakkena maggaphalapaṭivedhaṃ kātuṃ nāsakkhi. Tathāgataṃ pana vanditvā añjaliṃ paggayha sammukhe ṭhito evamāha - “bhante, yena bhikkhunā isigaṇassa pupphāsanānumodanā katā, ko nāmāyaṃ tumhākaṃ sāsane”ti? “Araṇavihāriaṅgena ca dakkhiṇeyyaṅgena ca etadaggaṭṭhānaṃ patto eso bhikkhū”ti. “Bhante, yvāyaṃ mayā sattāhaṃ pupphacchattaṃ dhārentena sakkāro kato, tena adhikārena aññaṃ sampattiṃ na patthemī, anāgate pana ekassa buddhassa sāsane ayaṃ thero viya dvīhaṅgehi samannāgato sāvako bhaveyya”nti patthanaṃ akāsi.

Satthā “samijjhissati nu kho imassa tāpasassa patthanā”ti anāgataṃsaññaṃ pesetvā olokento kappasatasahassaṃ atikkamitvā samijjhanakabhāvaṃ disvā, “tāpasa, na te ayaṃ patthanā moghaṃ bhavissati, anāgate kappasatasahassaṃ atikkamitvā gotamo nāma buddho uppajjissati, tassa santike samijjhissatī”ti dhammakathaṃ kathetvā bhikkhusaṅghaparivuto ākāsaṃ pakkhandi. Nandatāpaso yāva cakkhupathaṃ na samatikkamati, tāva satthu bhikkhusaṅghassa ca añjaliṃ

paggahetvā aṭṭhāsi. So aparabhāge kālena kālaṃ satthāraṃ upasaṅkamitvā dhammaṃ suṇitvā aparihīnajjhānova kālaṃ katvā brahmaloke nibbatto. Tato pana cuto aparānipi pañca jātisatāni pabbajitvā ārañṇakova ahosi, kassapasammāsambuddhakālepi pabbajitvā ārañṇako hutvā gatapaccāgatavattaṃ pūresi. Etaṃ kira vattaṃ aparipūretvā mahāsāvaka bhāvaṃ pāpuṇantā nāma natthi, gatapaccāgatavattaṃ pana āgamaṭṭhakathāsu vuttanayeneva veditabbaṃ. So vīsativassasahassāni gatapaccāgatavattaṃ pūretvā kālaṃ katvā tāvatimsadevaloke nibbatti.

Evam so tāvatimsabhavane aparāparaṃ uppajjanavasena dibbasampattiṃ anubhavitvā tato cuto manussaloke anekasatakkhattuṃ cakkavattirājā padesarājā ca hutvā ulāraṃ manussasampattiṃ anubhavitvā amhākaṃ bhagavato uppannakāle sāvattiyaṃ sumanasetṭhissa gehe anāthapiṇḍikassa kaniṭṭho hutvā nibbatti. Subhūtīssa nāmaṃ ahosi.

Tena ca samayena amhākaṃ bhagavā loke uppajjitvā pavattitavaradhammacakko anupubbena rājagahaṃ gantvā tattha veḷuvanapaṭiggahaṇādinā lokānuggahaṃ karonto rājagahaṃ upanissāya sītavane vihāsi. Tadā anāthapiṇḍiko seṭṭhi sāvattiyaṃ utṭhānakaṃ bhaṇḍaṃ gahetvā attano sahāyassa rājagahasetṭhino gehaṃ gantvā buddhuppādaṃ sutvā satthāraṃ sītavane viharantaṃ upasaṅkamitvā paṭhamadassaneneva sotāpattiphale patiṭṭhāya satthāraṃ sāvattiyaṃ āgamanatthāya yācitvā tato pañcacattālīsajoyane magge yojane yojane satahassapariccāgena vihāre patiṭṭhāpetvā sāvattiyaṃ aṭṭhakarīsappamāṇaṃ jetassa kumārassa uyyānabhūmiṃ koṭṭisanthārena kiṇitvā tattha bhagavato vihāraṃ kāretvā adāsi. Vihāramahadivase ayaṃ subhūti kuṭumbiko anāthapiṇḍikasetṭhinā saddhiṃ gantvā dhammaṃ suṇanto saddhaṃ paṭilabhitvā pabbaji. So upasampanno dve mātikā paguṇā katvā kammaṭṭhānaṃ kathāpetvā araṇṇe samaṇadhammaṃ karonto mettājhānaṃ nibbattetvā taṃ pādakaṃ katvā vipassanaṃ vaḍḍhetvā arahattaṃ pāpuṇi.

So dhammaṃ desento yasmā satthārā desitanīyāmena anodissakaṃ katvā deseti, tasmā araṇavihārīnaṃ aggo nāma jāto. Yasmā ca piṇḍāya caranto ghare ghare mettājhānaṃ samāpajjitvā vuṭṭhāya bhikkhaṃ paṭiggaṇhāti “evaṃ dāyakānaṃ mahapphalaṃ bhavissatī”ti, tasmā dakkhiṇeyyānaṃ aggo nāma jāto. Tena naṃ bhagavā “etadaggaṃ, bhikkhave, mama sāvakaṇaṃ bhikkhūnaṃ araṇavihārīnaṃ dakkhiṇeyyānaṃca yadidaṃ subhūti”ti dvayaṅgasamannāgate aggaṭṭhāne ṭhapesi. Evamayaṃ mahāthero attanā pūritapāramīnaṃ phalassa matthakaṃ arahattaṃ patvā loke abhiññāto abhilakkhito hutvā bahujaṇahitāya janapadacārikaṃ caranto anupubbena rājagahaṃ agamāsi.

Rājā bimbisāro therassa āgamaṇaṃ sutvā upasaṅkamitvā vanditvā “idheva, bhante, vasatha, vasanaṭṭhānaṃ vo karissāmī”ti vatvā pakkanto vissari. Thero senāsaṇaṃ alabhanto abbhokāse vītināmesi. Therassānubhāvena devo na vassati. Manussā avuṭṭhitāya upaddutā raṇṇo nivesanadvāre ukkuṭṭhiṃ akaṃsu. Rājā “kena nu kho kāraṇena devo na vassatī”ti vīmaṃsanto “therassa abbhokāsavāsena mañṇe na vassatī”ti cintetvā tassa paṇṇakuṭiṃ kārāpetvā “imissaṃ, bhante, paṇṇakuṭiyaṃ vasathā”ti vatvā vanditvā pakkāmi. Thero kuṭiṃ pavisitvā tiṇasanthāraṃ pallaṅkena nisīdi. Tadā devo thokaṃ thokaṃ phusāyati, na sammādhāraṃ anupaveccati. Atha thero lokassa avuṭṭhikabhayaṃ vidhamitukāmo attano ajjhattikabāhīravatthukassa parissayassa abhāvaṃ pavedento “channā me kuṭikā”ti gāthamāha. Tassattho

theragāthāyaṃ vuttoyeva.

Kasmā panete mahātherā attano guṇe pakāsentīti? Iminā dīghena addhunā anadhigatapubbaṃ paramagambhīraṃ ativiya santaṃ paṇītaṃ attanā adhigatalokuttaradhammaṃ paccavekkhitvā pītivegasamussāhitaudānadīpanatthaṃ sāsanaṃ niyyānikabhāvaṃ vibhāvanatthaṃ ca paramappicchā ariyā attano guṇe pakāseti. Yathā taṃ lokanātho bodhaneyyānaṃ ajjhāsayavasena “dasabalasamannāgato, bhikkhave, tathāgato catuvesārajjavisārado” tiādinā attano guṇe pakāseti. Evamayāṃ therassa aññābyākaraṇagāthāpi ahoṣīti.

**1.** Evaṃ so pattaarahattaphalo pattaetadaggaṭṭhāno ca attano pubbakammaṃ saritvā somanassajāto pubbacaritāpadānaṃ pakāseto himavantassāvidūretiādīmāha. Tattha himavantassāti himālayapabbatassa avidūre āsanne samīpe pabbatapāde manussānaṃ gamanāgamanasampanne sañcaraṇaṭṭhāneti attho. Nisabho nāma pabbatoti pabbatānaṃ jeṭṭhattā nāmena nisabho nāma selamayapabbato ahoṣīti sambandho. Assamo sukato mayhanti tattha pabbate mayhaṃ vasanatthāya assamo araṇṇāvāso suṭṭhu kato. Kuṭirattiṭṭhānadivāṭṭhānavatiparikkhepādivasena sundarākārena katoti attho. Paṇṇasālā sumāpitāti paṇṇehi chādītā sālā mayhaṃ nivāsanatthāya suṭṭhu māpitā niṭṭhāpitāti attho.

**2.** Kosiyo nāma nāmenāti mātāpitūhi katanāmadheyyena kosiyo nāma. Uggatāpano pākaṭatapo ghoratapo. Ekākiyo aññesaṃ abhāvā ahaṃ eva eko. Adutiyo dutiyatāpasarahito jaṭilo jaṭādhārī tāpaso tadā tasmīṃ kāle nisabhe pabbate vasāmi viharāmīti sambandho.

**3.** Phalaṃ mūlaṃ ca paṇṇaṃ ca, na bhuñjāmi ahaṃ tadāti tadā tasmīṃ nisabhapabbate vasanakāle tiṇḍukādiphalaṃ muḷālādimūlaṃ, kārapaṇṇādipaṇṇaṃ ca rukkhato ocinitvā na bhuñjāmīti attho. Evaṃ sati kathaṃ jīvātīti taṃ dassento pavattaṃ va supātāhanti āha. Tattha pavattaṃ sayameva jātaṃ supātaṃ attano dhammatāya patitaṃ paṇṇādikaṃ nissāya āhāraṃ katvā ahaṃ tāvade tasmīṃ kāle jīvāmi jīvikaṃ kappemīti sambandho. “Pavattapaṇḍupaṇṇānī” ti vā pāṭho, tassa sayameva patitāni paṇḍupaṇṇāni rukkhapattāni upanissāya jīvāmīti attho.

**4.** Nāhaṃ kopemi ājīvanti ahaṃ jīvitaṃ cajamānopi pariccāgaṃ kurumānopi taṇhāvasena phalamūlādiāhārapariyesanāya sammā ājīvaṃ na kopemi na nāsemīti sambandho. Ārādhemi sakaṃ cittanti sakaṃ cittaṃ attano manaṃ appicchatāya santuṭṭhiyā ca ārādhemi pasādemi. Vivajjemi anesananti vejjakammadūtakammādivasena anesanaṃ ayuttapariyesanaṃ vivajjemi dūraṃ karomi.

**5.** Rāgūpasamhitaṃ cittanti yadā yasmiṃ kāle mama rāgena sampayuttaṃ cittaṃ uppajjati, tadā sayameva attanāyeva paccavekkhāmi ñāṇena paṭivekkhitvā vinodemi. Ekaggo taṃ damemahanti ahaṃ ekasmiṃ kammaṭṭhānārammaṇe aggo samāhito taṃ rāgacittaṃ damemi damanaṃ karomi.

**6.** Rajjase rajjanīye cāti rajjanīye allīyitabbe rūpārammaṇādivatthusmiṃ rajjase allīno asi bhavasi. Dussanīye ca dussaseti dūsitabbe dosakaraṇavatthusmiṃ dūsako asi. Muyhase mohanīye cāti mohitabbe mohakaraṇavatthusmiṃ moyhasi mūḷho asi bhavasi. Tasmā tuvaṃ vanā vanato araṇṇāvāsato nikkhamassu apagacchāhīti evaṃ attānaṃ damemīti sambandho.

**24.** Timbarūsakavaṇṇābhoti suvaṇṇatimbarūsakavaṇṇābho,  
jambonadasuvaṇṇavaṇṇoti attho. Sesam suviññeyyamevāti.

*Subhūtittheraapadānavaṇṇanā samattā.*

## 2. Upavānattheraapadānavaṇṇanā

Padumuttaro nāma jinotiādikaṃ āyasmato upavānattherassa apadānaṃ.  
Ayampāyasmā purimabuddhesu katādhikāro tattha tattha bhava vivaṭṭūpanissayāni  
puññāni upacinanto padumuttarassa bhagavato kāle daliddakule nibbattitvā  
viññutaṃ patto bhagavati parinibbute tassa dhātuṃ gahetvā  
manussadevanāgagaruḷakumbhaṇḍayakkhagandhabbehi sattaratanamaye  
sattayojanike thūpe kate tattha sudhotam attano uttarasāṭakaṃ veḷagge laggetvā  
ābandhitvā dhajaṃ katvā pūjaṃ akāsi. Taṃ gahetvā abhisammatako nāma  
yakkhasenāpati devehi cetiyapūjārakkhaṇatthaṃ ṭhapito adissamānakāyo taṃ ākāse  
dhārento cetiyam tikkhattum padakkhiṇaṃ akāsi. So taṃ disvā bhiyyosomattāya  
pasannamānaso hutvā tena puññakammena devamanussesu saṃsaranto imasmiṃ  
buddhuppāde sāvattiyaṃ brāhmaṇakule nibbattitvā upavānoti laddhanāmo  
vayappatto jetavanapaṭiggahaṇe buddhānubhāvaṃ disvā paṭiladdhasaddho  
pabbajitvā vipassanāya kammaṃ karonto arahattaṃ patvā chaḷabhiñño ahosi. Yadā  
bhagavato aphaṣu ahosi, tadā thero uṇhodakaṃ tathārūpaṃ pānakañca bhesajjaṃ  
bhagavato upanāmesi. Tenassa satthuno rogo vūpasamī. Tassa bhagavā  
anumodanaṃ akāsi.

**52.** Evaṃ so pattaarahattaphalo adhigataetadaggaṭṭhāno attano pubbakammaṃ  
saritvā somanassavasena pubbacaritāpadānaṃ pakāsento padumuttaro nāma  
jinotiādimāha. Tattha sabbesaṃ lokiyalokuttaradhammānaṃ pāragū pariyosānaṃ  
nibbānaṃ gato patto padumuttaro nāma jino jitapañcamāro bhagavā aggikkhandho  
iva chabbaṇṇā buddharaṃsiyo jalitvā sabbalokaṃ dhammapajjotena obhāsetvā  
sambuddho suṭṭhu buddho avijjāniddūpagatāya pajāya savāsānāya kilesaniddāya  
paṭibuddho vikaṣitanettapañkajo parinibbuto khandhaparibbānena nibbuto  
adassanaṃ gatoti sambandho.

**57.** Jaṅghāti cetiyakaraṇakāle upacinitabbānaṃ iṭṭhakānaṃ ṭhapanatthāya,  
nibandhiyamānasopānapanti.

**88.** Sudhotam rajakenāhanti vatthadhovakena purisena suṭṭhu dhovitaṃ  
suvisuddhakataṃ, uttareyyapaṭaṃ mama uttarasāṭakaṃ ahaṃ veḷagge laggitvā  
dhajaṃ katvā ukkhipiṃ, ambare ākāse ussāpesinti attho. Sesam suviññeyyamevāti.

*Upavānattheraapadānavaṇṇanā samattā.*

## 3. Tisaraṇagamaniyattheraapadānavaṇṇanā

Nagare bandhumatiyātiādikaṃ āyasmato tisaraṇagamaniyattherassa apadānaṃ.  
Ayampi purimabuddhesu katādhikāro tattha tattha bhava vivaṭṭūpanissayāni puññāni  
upacinanto vipassissa bhagavato kāle bandhumatīnagare kulagehe nibbattitvā  
andhamātāpitara upaṭṭhāsi. So ekadivaṣaṃ cintesi - “ahaṃ mātāpitara upaṭṭhahanto  
pabbajitum na labhāmi, yaṃnūnāhaṃ tīṇi saraṇāni gaṇhissāmi, evaṃ duggatito  
mocessāmi”ti nisabhaṃ nāma vipassissa bhagavato aggasāvakaṃ upasaṅkamitvā  
tīṇi saraṇāni gaṇhi. So tāni vassasatasahassāni rakkhitvā teneva kammaṃ  
tāvatiṃsabhavane nibbatto, tato paraṃ devamanussesu saṃsaranto

ubhayasampattiyo anubhavitvā imasmiṃ buddhuppāde sāvattthinagare mahāsālakule nibbatto viññutaṃ patto sattavassikova dārakehi parivuto ekaṃ saṅghārāmaṃ agamāsi. Tattha eko khīṇāsavattthero tassa dhammaṃ desetvā saraṇāni adāsi. So tāni gahetvā pubbe attano rakkhitāni saraṇāni saritvā vipassanaṃ vaḍḍhetvā arahattaṃ pāpuṇi. Taṃ arahattappattaṃ bhagavā upasampādesi.

**106.** So arahattappatto upasampanno hutvā attano pubbakammaṃ saritvā somanassavasena pubbacaritāpadānaṃ pakāsento nagare bandhumatīyātiādīmāha. Tattha mātu upaṭṭhāko ahunti ahaṃ mātāpitūnaṃ upaṭṭhāko bharako bandhumatīnagare ahosinti sambandho.

**108.** Tamandhakārapihitāti mohandhakārena pihitā chāditā. Tividhaggīhi ḍayhareti rāgaggidosaggimohaggisaṅkhātehi tīhi aggīhi ḍayhare ḍayhanti sabbe sattāti sambandho.

**114.** Aṭṭha hetū labhāmahanti aṭṭha kāraṇāni sukhasa paccayabhūtāni kāraṇāni labhāmi ahanti attho. Sesam suviññeyyamevāti.

*Tisaraṇagamaniyattheraapadānavañṇanā samattā.*

#### 4. Pañcasīlasamādāniyattheraapadānavañṇanā

Nagare candavatiyātiādikaṃ āyasmato pañcasīlasamādāniyattherassa apadānaṃ. Ayampi purimabuddhesu katādhikāro tattha tattha bhava vivaṭṭūpanissayāni puñṇāni upacinanto anomadassissa bhagavato kāle ekasmiṃ kule nibbatto purimabhava katākusalakammānurūpena daliddo hutvā appannapānabhojano paresaṃ bhatīṃ katvā jīvanto saṃsāre ādīnavaṃ ṇatvā pabbajitukāmopi pabbajjaṃ alabhamāno anomadassissa bhagavato sāvakassa nisabhattherassa santike pañca sikkhāpadāni samādiyi. Dīghāyukakāle uppannattā vassasatasahassāni sīlaṃ paripālesi. Tena kammena so devamanussesu saṃsaranto imasmiṃ buddhuppāde vesāliyaṃ mahābhogakule nibbatto. Mātāpitāro sīlaṃ samādiyante disvā attano sīlaṃ saritvā vipassanaṃ vaḍḍhetvā arahattaṃ patvā pabbaji.

**134.** So attano pubbakammaṃ saritvā somanassajāto udānavasena pubbacaritāpadānaṃ pakāsento nagare candavatiyātiādīmāha. Bhatako āsahaṃ tadāti tadā mama puñṇakaraṇakāle ahaṃ bhatako bhatiyā kammakārako āsiṃ ahoṣiṃ. Parakammāyane yuttoti bhatiyā paresaṃ kammakaraṇe āyutto yojito okāsābhāvena saṃsārato mucchanatthāya ahaṃ pabbajjaṃ na labhāmi.

**135.** Mahandhakārapihitāti mahantehehi kilesandhakārehi pihitā saṃvutā thakitā. Tividhaggīhi ḍayhareti narakaggipetaggisaṃsāraggisaṅkhātehi tīhi aggīhi ḍayhanti. Ahaṃ pana kena upāyena kena kāraṇena viṣaṃyutto bhaveyyanti attho.

**136.** Deyyadhammo annapānādidātābbayuttakaṃ vatthu mayhaṃ natthi, tassābhāvena ahaṃ varāko dukkhito bhatako bhatiyā jīvanako yaṃnūnāhaṃ pañcasīlaṃ rakkheyyaṃ paripūrayanti pañcasīlaṃ samādiyitvā paripūrento yaṃnūna rakkheyyaṃ sādhuṃ bhaddakaṃ sundaraṃ katvā paripāleyanti attho.

**148.** Svāhaṃ yasamanubhavinti so ahaṃ devamanussesu mahantaṃ yasaṃ anubhaviṃ tesam sīlānaṃ vāhasā ānubhāvenāti attho. Kappakoṭṭimpī tesam sīlānaṃ phalaṃ kittento ekakoṭṭhāsāmeva kittaye pākaṭaṃ kareyyanti attho. Sesam suviññeyyamevāti.

## 5. Annasamāsāvakattheraapadānavanāṇā

Suvaṇṇavanāṇaṃ sambuddhantiādikaṃ āyasmato annasamāsāvakattherassa apadānaṃ. Ayampi purimabuddhesu katādhikāro tattha tattha bhava vivaṭṭūpanissayāni puññāni upacinanto siddhatthassa bhagavato kāle ekasmiṃ kulagehe nibbatto piṇḍāya carantaṃ dvattiṃsamahāpurisalakkhaṇabyāmapabbhāmaṇḍalopasobhitaṃ bhagavantaṃ disvā pasannamānaso bhagavantaṃ nimantetvā gehaṃ netvā varaannapānena santappetvā sampavāretvā bhojesi. So teneva cittappasādena tato cuto devaloke nibbattitvā dibbasampattiṃ anubhavitvā tato cavitvā manussaloke nibbattitvā manussasampattiṃ anubhavitvā tato aparāparaṃ devamanussasampattiyo anubhavitvā imasmiṃ buddhuppāde ekasmiṃ kule nibbatto sāsane pasīditvā pabbajitvā vipassanaṃ vaḍḍhetvā arahattaṃ pāpuṇi. So pubbe katapuññanāmasena annasamāsāvakattheroti pākaṭanāmo ahoṣi.

**155-156.** So aparabhāge attano pubbakammaṃ saritvā somanassajāto “evaṃ mayā iminā puññasambhārānubhāvena pattaṃ arahatta”nti attano pubbacaritāpadānaṃ udānavasena pakāsento suvaṇṇavanāṇantiādīmāha. Tattha suvaṇṇassa vaṇṇo viya vaṇṇo yassa bhagavato soyaṃ suvaṇṇavanāṇo, taṃ suvaṇṇavanāṇaṃ sambuddhaṃ siddhatthanti attho. Gacchantaṃ antarāpaṇeti vessānaṃ āpaṇapantīnaṃ antaravīthiyaṃ gacchamānaṃ. Kañcanagghiyasamkāsanti suvaṇṇatorāṇasadisamā bāttiṃsavaralakkhaṇaṃ dvattiṃsavaralakkhaṇehi sampannaṃ lokapajjotaṃ sakalalokadīpabhūtaṃ appameyyaṃ pamāṇavirahitaṃ anopamaṃ upamāviraṇitaṃ jutindharaṃ pabhādāharaṃ nīlapītādichabbaṇṇabuddharaṃsiyo dhārakaṃ siddhatthaṃ disvā paramaṃ uttamaṃ pītiṃ alatthaṃ alabhinti sambandho. Sesamā suviññeyyamevāti.

*Annasamāsāvakattheraapadānavanāṇā samattā.*

## 6. Dhūpadāyakattheraapadānavanāṇā

Siddhatthassa bhagavatotiādikaṃ āyasmato dhūpadāyakattherassa apadānaṃ. Ayampi purimabuddhesu katādhikāro tattha tattha bhava vivaṭṭūpanissayāni puññāni upacinanto siddhatthassa bhagavato kāle kulagehe nibbatto siddhatthe bhagavati cittaṃ pasādetvā tassa bhagavato gandhakuṭiyaṃ candanāgarukāḷānusāriādīnā katehi anekehi dhūpehi dhūpapūjaṃ akāsi. So tena puññena devesu ca manussesu ca ubhayasampattiyo anubhavanto nibbattanibbattabhava pūjanīyo hutvā imasmiṃ buddhuppāde ekasmiṃ kulagehe nibbatto puññasambhārānubhāvena sāsane pabbajitvā vipassanaṃ vaḍḍhetvā arahattaṃ patvā katadhūpapūjāpuññattā nāmena dhūpadāyakattheroti sabbattha pākaṭo. So pattaarahattaphalo attano pubbakammaṃ saritvā somanassajāto pubbacaritāpadānaṃ dassento siddhatthassa bhagavatotiādīmāha. Siddho paripuṇṇo sabbaññutaññāṇadiguṇasaṅkhāto attho payojanaṃ yassa bhagavato soyaṃ siddhattho, tassa siddhatthassa bhagavato bhagyādiguṇavantassa lokajetṭhassa sakalalokuttamassa tādino iṭṭhāniṭṭhesu tādissassa acalasabhāvassāti attho. Sesamā uttānatthamevāti.

*Dhūpadāyakattheraapadānavanāṇā samattā.*

## 7. Pulinapūjakattheraapadānavanāṇā

Vipassissa bhagavatotiādikaṃ āyasmato pulinapūjakattherassa apadānaṃ. Ayampi purimabuddhesu katādhikāro tattha tattha bhave vivaṭṭūpanissayāni puññāni upacinanto vipassissa bhagavato kāle ekasmiṃ kule nibbatto sāsane pasannacitto cetiyaṅgaṇabodhiyaṅgaṇesu purāṇavālukaṃ apānetvā navaṃ muttādalasadisapaṇḍarapulinaṃ okiritvā māḷakaṃ alaṅkari. Tena kammena so devaloke nibbatto tattha dibbehi ratanehi vijjotamāne anakayoJane kanakavimāne dibbasampattiṃ anubhavitvā tato cuto manussaloke sattaratanasampanno cakkavattī rājā hutvā manussasampattiṃ anubhavitvā aparāparaṃ saṃsaranto imasmiṃ buddhuppāde vibhavasampanne ekasmiṃ kule nibbatto sāsane pasanno pabbajitvā vipassanaṃ vaḍḍhetvā arahattaṃ pāpuṇi. So attano katapuññanāmasadisena nāmena pulinapūjakattheroti pākāṭo.

**165.** So attano pubbakammaṃ saritvā somanassajāto pubbacaritāpadānaṃ dassento vipassissa bhagavatotiādimāha. Tattha vividhaṃ passatīti vipassī, vivicca passatīti vā vipassī, vividhe attatthaparattādhedhe atthe passatīti vā vipassī, vividhe vohāraparamatthādhedhe passatīti vā vipassī, tassa vipassissa bodhiyā pādaputtame uttame bodhirukkhamāṇḍalamāḷake purāṇapulinaṃ vālukaṃ chaḍḍetvā suddhaṃ paṇḍaraṃ pulinaṃ ākiriṃ santhariṃ. Sesam suviññeyyamevāti.

*Pulinapūjakattheraapadānavañṇanā samattā.*

## 8. Uttiyattheraapadānavañṇanā

Candabhāgānadītiretiādikaṃ āyasmato uttiyattherassa apadānaṃ. Ayampi purimabuddhesu katādhikāro tattha tattha bhave vivaṭṭūpanissayāni puññāni upacinanto siddhatthassa bhagavato kāle candabhāgānadiyaṃ susumāro hutvā nibbatto nadītiraṃ upagataṃ bhagavantaṃ disvā pasannacitto pāraṃ netukāmo tīrasamīpeyeva nipajji. Bhagavā tassa anukampāya piṭṭhiyaṃ pāde ṭhapesi. So tuṭṭho udaggo pītivegena mahussāho hutvā sotaṃ chindanto sīghena javena bhagavantaṃ paratīraṃ nesi. Bhagavā tassa cittappasādaṃ ñatvā “ayaṃ ito cuto devaloke nibbattissati, tato paṭṭhāya sugatīsuyeva saṃsaranto ito catunnavutikappe amataṃ pāpuṇissatī”ti byākaritvā pakkāmi.

So tathā sugatīsuyeva saṃsaranto imasmiṃ buddhuppāde sāvattiyaṃ aññatarassa brāhmaṇassa putto hutvā nibbatti, uttiyotissa nāmaṃ akaṃsu. So vayappatto “amataṃ pariyesissāmī”ti paribbājako hutvā ekadivasam bhagavantaṃ disvā upasaṅkamitvā vanditvā dhammaṃ sutvā paṭiladdhasaddho hutvā sāsane pabbajitvā sīladiṭṭhinaṃ avisodhitattā visesaṃ nibbattetuṃ asakkonto aññaṃ bhikkhuṃ visesaṃ nibbattetvā aññaṃ byākarontaṃ disvā satthāraṃ upasaṅkamitvā saṅkhepena ovādaṃ yāci. Satthāpi tassa, “tasmātiha tvaṃ, uttiya, ādimeva visodhehī”tiādinā saṅkhepeneva ovādaṃ adāsi. So satthu ovāde ṭhatvā vipassanaṃ ārabhi. Tassa āradhavi-passakassa ābādho uppajji. Uppanne ābādhe jātasamvego vīriyārambhavatthuṃ ñatvā vipassanaṃ vaḍḍhetvā arahattaṃ pāpuṇi.

**169.** Evaṃ so katasambhārānurūpena pattaarahattaphalo attano pubbakammaṃ saritvā somanassajāto pubbacaritāpadānaṃ pakāsento candabhāgānadītiretiādimāha. Tattha candabhāgānadītireti parisuddhapaṇḍarapulinatalehi ca pabhāsampannapasannamadhurodakaparipuṇṇatāya ca candappabhākiraṇasassirīkābhā nadamānā saddaṃ kurumānā gacchatīti

candabhāgānādī, tassā candabhāgānādiyā tīre susumāro ahosinti sambandho. Tattha susumāroti khuddakamacchagumbe khaṇḍākhaṇḍikaṃ karonto māretīti susumāro, caṇḍamaccho kumbhīloti attho. Sabhojanapasutohanti ahaṃ sabhojane sakagocare pasuto byāvaṭo. Nadītitthaṃ agacchahanti bhagavato āgamanakāle ahaṃ nadītitthaṃ agacchiṃ pattomhi.

**170.** Siddhattho tamhi samayeti tasmīṃ mama titthagamanakāle siddhattho bhagavā aggapuggalo sabbasattesu jeṭṭho seṭṭho sayambhū sayameva bhūto jāto buddhabhūto so bhagavā nadiṃ taritukāmo nadītīraṃ upāgami.

**172.** Pettikaṃ visayaṃ mayhanti mayhaṃ pitupitāmahādīhi paramparānītaṃ, yadidaṃ sampattasampattamahānubhāvānaṃ taraṇanti attho.

**173.** Mama uggajjanaṃ sutvāti mayhaṃ uggajjanaṃ ārādhanāṃ sutvā mahāmuni bhagavā abhiruhīti sambandho. Sesaṃ uttānatthamevāti.

*Uttiyattheraapadānavaṇṇanā samattā.*

## 9. Ekañjalikattheraapadānavaṇṇanā

Suvaṇṇavaṇṇantiādikaṃ āyasmato ekañjalikattherassa apadānaṃ. Ayampi purimabuddhesu katādhikāro tattha tattha bhava vivaṭṭūpanissayāni puññāni upacinanto vipassissa bhagavato kāle ekasmiṃ kulagehe nibbatto viññutaṃ patto ratanattaye pasanno piṇḍāya carantaṃ vipassīṃ bhagavantaṃ disvā pasannamānaso añjaliṃ paggaheṭvā aṭṭhāsī. So tena puññakammena devamanussesu saṃsaranto sabbattha pūjanīyo hutvā ubhayasampattiyo anubhavitvā imasmiṃ buddhuppāde vibhavasampanne kule nibbattitvā sāsane paṣīditvā pabbajitvā vipassanaṃ vaḍḍheṭvā arahatte paṭiṭṭhāsī. Pubbe katapuññavasena ekañjalikattheroti pākaṭo.

**180.** So attano pubbakammaṃ saritvā taṃ hatthatale āmalakaṃ viya disvā udānavasena pubbacaritāpadānaṃ pakāśento suvaṇṇavaṇṇantiādimāha. Vipassīṃ satthavāhagganti vāñje kantārā vahati tāretīti satthavāho. Vāḷakantārā coḷakantārā dubbhikkhakantārā nirudakakantārā yakkhakantārā appabhakkhakantārā ca tāreti uttāreti patāreti nittāreti khemantabhūmiṃ pāpetīti attho. Ko so? Vāñjajetṭhako. Satthavāhasadisattā ayampi bhagavā satthavāho. Tathā hi so tividhaṃ bodhiṃ patthayante katapuññasambhāre satte jātikantārā jarākantārā byādhikantārā maraṇakantārā sokaparidevadukkhadomanassupāyāsakantārā ca sabbasmā saṃsārakantārā ca tāreti uttāreti patāreti nittāreti nibbānathalaṃ pāpetīti attho. Satthavāho ca so aggo seṭṭho padhāno cāti satthavāhaggo, taṃ satthavāhaggaṃ vipassīṃ sambuddhanti sambandho. Naravaraṃ vināyakanti narānaṃ antare asithilaparakkamoti naravīro, taṃ. Visesena katapuññasambhāre satte neti nibbānapuraṃ pāpetīti vināyako, taṃ.

**181.** Adantadamaṇaṃ tādinti rāgadosamohādikilesasampayuttattā kāyavacīmanodvārehi adante satte dametīti adantadamano, taṃ. Itṭhāniṭṭhesu akampiyatādiguṇayuttoti tādī, taṃ. Mahāvādiṃ mahāmatinti sakasamayaparasamayavādīnaṃ antare attanā samadhikapuggalavirahitattā mahāvādī, mahatī pathavisamānā merusamānā ca mati yassa so mahāmati, taṃ mahāvādiṃ mahāmatīṃ sambuddhanti iminā tulyādhikaraṇaṃ. Sesaṃ suviññeyamevāti.

*Ekañjalikattheraapadānavaṇṇanā samattā.*

## 10. Khomadāyakattheraapadānavañṇanā

Nagare bandhumatīyātiādikaṃ āyasmato khomadāyakattherassa apadānaṃ. Ayampi purimabuddhesu katādhikāro tattha tattha bhavē vivaṭṭūpanissayāni puññāni upacinanto vipassissa bhagavato kāle ekasmiṃ kulagehe nibbatto vayappatto sāsane abhippasanno ratanattayamāmakō vipassissa bhagavato santike dhammaṃ sutvā pasannamānaso khomadussena pūjaṃ akāsi. So tadeva mūlaṃ katvā yāvajīvaṃ puññāni katvā tato devaloke nibbatto. Chasu devesu aparāparaṃ dibbasukhaṃ anubhavitvā tato cavitvā manussaloke cakkavattīādiānekavidhamanussasampattiṃ anubhavitvā paripākagate puññasambhāre imasmiṃ buddhuppāde kulagehe nibbatto vayappatto satthu santike dhammaṃ sutvā paṭiladdhasaddho pabbajitvā vipassanaṃ vaḍḍhetvā nacirasseva arahattaṃ pāpuṇi. Katapuññanāmena khomadāyakattheroti pākaṭo.

**184.** So attano pubbakammaṃ saritvā somanassajāto pubbacaritāpadānaṃ dassento nagare bandhumatīyātiādīmāha. Tattha bandhu vuccati ñātako, te bandhū yasmiṃ nagare aññamaññaṃ saṅghaṭitā vasanti, taṃ nagaraṃ “bandhumatī”ti vuccati. Ropemi bījasampadanti dānasīlādipuññabījasampattiṃ ropemi paṭṭhapemīti attho.

*Khomadāyakattheraapadānavañṇanā samattā.*

*Tatīyassa subhūtivaggassa vañṇanā samattā.*

*Catubhāṇavāraṇṇanā niṭṭhitā.*



## ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Tīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

**Ημερομηνία δημιουργίας PDF:** 14 Σεπτεμβρίου 2026

## ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

*PaliVerse (2026). Σχόλια. Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια. 5. Η συλλογή των μικρών κειμένων. 10. Σχόλια για τις ιστορίες προηγούμενων ζωών 1 - των πρεσβυτέρων μοναχών. 3. Το κεφάλαιο για τον Σουμπχούτι έχει ανακτηθεί από το [paliverse.org](https://paliverse.org)*

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος  
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα  
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα  
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

**PaliVerse.org**